

"Hürriyet ve meşrutiyetin birinci ihsanı olan af ve istirahat-i umumiye yi fikr-i intikamına yediremediğinden,.. " Burada ne demek isteniyor, açıklar mısınız?

"... hem de zulüm görmüş, kin bağlamış, hürriyet ve meşrutiyetin birinci ihsanı olan af ve istirahat-i umumiye yi fikr-i intikamına yediremediğinden, herkesin âsabına dokundurmakla, tâ heyecana gelip terbiye görmekle teşeffi isteyenlerdir."(1)

Baskı ve zulme alışmış birisi için, cumhuriyet ve demokrasinin birinci gereği ve en önemli erdemi olan kamu yararı ve af, kabullenilmesi zor ve yedirilmesi mümkün olmayan bir durumdur. Haliyle zulüm ve intikam fitratlarına mizaç haline gelmiş kimseler, cumhuriyet ve demokrasiye karşı çıkıyorlar. Ve halkı cumhuriyete karşı kışkırtıyorlar.

Daha önceleri şahısların ya da zümrelerin iktidarı vardı, onlar olgun ve ahlaklı ise, intikamdan vazgeçerlerdi. Olgun ve ahlaklı değilse, keyfine göre intikam alırlardı. Ama cumhuriyette keyfilik olmaz ve olamaz, (zira cumhuriyette kanunlar vardır, kimse şahsi ve keyfi intikam ile hareket edemez) adam intikam ateşinde yanmış olsa bile.

(1) bk. [Münazarat, Sualler ve Cevaplar.](#)